

Genomförande av anpassningsträning för personer med svårt autismspektrumtillstånd

från och med 13.2.2025

Utbildningsmaterial för serviceproducenter. Publicerat 7.1.2025

Gruppen för rehabiliteringstjänster, Enheten för planering av förmåner och tjänster

Innehåll

- Mål
- Målgrupp
- Deltagare
- Överenskommelse om och bekräftelse av kursen
- Utformning och omfattning
- Genomförandet av rehabilitering ansikte mot ansikte
- Genomförandet av distansrehabilitering
- Personal
- Lokaler och inkvartering
- Mätinstrument
- Plock ur den allmänna delen
- Rehabiliteringspenning
- Kontaktuppgifter till FPA

Kela|Fpa[®]

**Mål för anpassningsträning för personer
med svårt autismspektrumtillstånd**

Mål

- På kursen får klienten:
 - information, handledning och stöd för att hantera sin livssituation
 - metoder, hjälp och träning för att förstå de utmaningar som autismspektrumtillståndet medför och för att kunna lösa eventuella praktiska problem
 - stöd av andra i samma situation

Kela|Fpa[®]

**Målgrupp för anpassningsträning för
personer med svårt
autismspektrumtillstånd**

Målgrupp 1/3

- Barn med behörigt diagnostiserat tidigt eller svårt autismspektrumtillstånd och dennes familj
- målgrupper:
 - över 4 år men under skolåldern
 - barn i lågstadieåldern

Målgrupp 2/3

- Barnklienten kan dessutom ha
 - psykisk utvecklingsstörning
 - ett utmanande beteende och samtidiga beteende- och känslomässiga svårigheter som hänger samman med autismspektrumtillståndet eller med dess symtom
 - svårigheter med att reglera sin uppmärksamhet, att styra sina aktiviteter och att bearbeta sensorisk information, vilket påverkar funktionsförmågan i vardagen
 - någon annan utvecklingsneurologisk funktionsnedsättning (neuropsykiatrisk funktionsnedsättning).
- barnklienten ska vara i behov av och klientfamiljen ha nytta av anpassningsträning enligt en bedömning som gjorts inom hälso- och sjukvården
- barnklientens funktionsförmåga ska ha bedömts vara tillräcklig för att hen ska kunna delta i anpassningsträningen fullt ut utan att ständigt behöva en betydande mängd assistans.

Målgrupp 3/3

- Rehabiliteringens lämplighet
- Anpassningsträningen lämpar sig inte för barnklienter
- för vilka grupprehabilitering inte är lämplig
- som behöver nästan ständig eller särskilt krävande handledning, övervakning eller assistans i sina dagliga aktiviteter
- som har ett destruktivt beteende mot omgivningen eller som beter sig våldsamt mot andra.

Kela|Fpa[®]

**Deltagare i anpassningsträning för
personer med svårt
autismspektrumtillstånd**

Deltagare 1/2

- I rehabiliteringskursen kan delta
- 4–8 barnklienter
- 1–2 vuxna närstående per barnklient
- 1–2 syskon per barnklient
- Serviceproducenten måste inleda kursen enligt tidtabellen när kursen har minst 6 barnklienter.
- Det maximala antalet deltagare som anges i servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten kan inte överskridas.
 - Om kursen redan har 8 klienter kan man inte till kursen ta klienter som flyttar från en kurs till en annan t.ex. på grund av insjuknande.

Deltagare 2/2

- Om kursen har färre än 6 deltagare kan serviceproducenten flytta fram starten för rehabiliteringen eller inleda kursen med 4 deltagare eller flytta klienterna till en annan kurs och radera kursen
- Kursen får inte inledas med ett mindre antal klienter än det minimiantal som fastställts som gruppstorlek (< 4).

Kela|Fpa[®]

**Överenskommelse om och bekräftelse av
anpassningsträning för personer med svårt
autismspektrumtillstånd**

Överenskommelse om och bekräftelse av kursen

- Serviceproducenten ska preliminärt komma överens med klienten om tidpunkten för kursens genomförande inom 2 veckor efter att klientens rehabiliteringsbeslut har kommit.
- Klienten ska få bekräftelse på tidpunkten för kursen inom 9 månader efter att klienten fått sitt rehabiliteringsbeslut.
- Att beakta:
 - Klientens rehabiliteringshelhet, inklusive uppföljande kontakter, ska genomföras inom 15 månader efter att beslutet har meddelats.
 - Om det inte är möjligt att genomföra rehabiliteringen i sin helhet inom 15 månader efter att rehabiliteringsbeslutet meddelats, ska serviceproducenten meddela detta till FPA på servicenumret för samarbetspartner och till klienten.
 - Inom 9 månader från den tidpunkt då rehabiliteringsbeslutet har meddelats ska klienten ha fått en bekräftelse på sin rehabiliteringskurs.

Kela|Fpa[®]

**Utformning och omfattning av
anpassningsträning för personer med svårt
autismspektrumtillstånd**

Rehabiliteringskursens utformning

Rehabiliteringskursen ska genomföras enligt följande:

- en period på 5 dygn med rehabilitering ansikte mot ansikte (måndag–lördag)
- distansrehabilitering inklusive digital rehabilitering
- Rehabiliteringen ansikte mot ansikte genomförs i sin helhet som en period på 5 dygn.
- Digital rehabilitering inleds genast efter det inledande samtalet och avslutas med ett videosamtal i grupp efter perioden med rehabilitering ansikte mot ansikte.

Rehabiliteringens totala längd

- Anpassningsträningens totala längd är 4-15 månader.
- Den sammanlagda längden räknas från att rehabiliteringsbeslutet meddelas tills att den sista uppföljningskontakten avslutas
 - Notera att längden på den enskilda klientens rehabiliteringshelhet påverkas av startdatum för kursen och längden på genomförandet av rehabiliteringen
- Serviceproducenten ska genomföra varje klients rehabiliteringshelhet medan klientens rehabiliteringsbeslut är i kraft (15 månader)

Rehabiliteringshelhet

- I rehabiliteringshelheten ingår:
- ett kallelsebrev till klientfamiljen efter att kursen bekräftats.
- ett individuellt inledande samtal med klientfamiljen i form av videosamtal.
- ett videosamtal i grupp, introduktion i distansrehabilitering.
- digital rehabilitering som inleds genast efter det inledande samtalet och som avslutas med ett videosamtal i grupp efter perioden med rehabilitering ansikte mot ansikte.
- ett videosamtal i grupp för klientfamiljerna 1–2 veckor före perioden med rehabilitering ansikte mot ansikte.
- en period (5 dygn) med rehabilitering ansikte mot ansikte vid serviceproducentens verksamhetsställe.
- ett videosamtal i grupp för klientfamiljerna 2–4 veckor efter perioden med rehabilitering ansikte mot ansikte. Den digitala rehabiliteringen avslutas med detta videosamtal.
- individuella uppföljande kontakter (1–2) med klientfamiljen 2–3 månader efter perioden med rehabilitering ansikte mot ansikte.

Kela|Fpa[®]

**Genomförandet av rehabilitering ansikte
mot ansikte vid anpassningsträning för
personer med svårt
autismspektrumtillstånd**

Genomförandet av rehabilitering ansikte mot ansikte 1/3

- Längden på en rehabiliteringsdag med rehabilitering ansikte mot ansikte är för alla deltagare minst 6 timmar.
- I genomsnitt 4 timmar/rehabiliteringsdag utgörs av handledd rehabilitering för klientfamiljen.
- För **barnet** ska serviceproducenten ordna separat handledd rehabilitering i genomsnitt 1–2 timmar/rehabiliteringsdag.
 - Klientens rehabilitering genomförs i huvudsak i grupp och där ska ingå arbete i smågrupper.
 - En del av rehabiliteringen ska genomföras i form av individuella möten med de yrkesutbildade personer som behövs, om det är nödvändigt med tanke på klientens rehabilitering och individuella situation.
- För **barnklientens vuxna närstående** ska serviceproducenten ordna separat handledd rehabilitering minst 1 timme/rehabiliteringsdag.

Genomförandet av rehabilitering ansikte mot ansikte 2/3

- För barnklientens **syskon** ska serviceproducenten ordna separat handlett program i genomsnitt 1 timme/rehabiliteringsdag. I fråga om rehabiliteringsprogrammets innehåll och arrangemangen ska syskonens ålder och utvecklingsnivå alltid beaktas.
- För **klientfamiljen** ordnas rehabilitering i grupp eller i smågrupper **tillsammans med de andra familjerna** i genomsnitt 3 timmar/rehabiliteringsdag.
- Rehabiliteringen för de vuxna närstående, syskonen och familjerna ska huvudsakligen genomföras i form av grupprehabilitering där smågruppsarbete ingår. En del av rehabiliteringen ska genomföras i form av individuella möten (i stället för grupp- eller smågruppsarbete) med de yrkesutbildade personer som behövs, alltid när det är nödvändigt med tanke på klientfamiljens situation.

Genomförandet av rehabilitering ansikte mot ansikte 3/3

- Serviceproducenten ska ordna en möjlighet för barnklientens vuxna närstående att tillbringa 1 ledig kväll tillsammans under rehabiliteringen ansikte mot ansikte.
- Serviceproducenten ska i slutet av perioden med rehabilitering ansikte mot ansikte ordna ett individuellt avslutande samtal mellan klientfamiljen och familjens personliga handledare.

Kela|Fpa[®]

**Genomförandet av distansrehabilitering
vid anpassningsträning för personer med
svårt autismspektrumtillstånd**

Genomförandet av distansrehabilitering 1/2

- I distansrehabiliteringen ingår:
 - individuellt inledande samtal med klientfamiljen i form av videosamtal, längd i genomsnitt 45 minuter.
 - videosamtal i grupp, längd i genomsnitt 60-90 minuter.
 - digital rehabilitering som inleds genast efter det inledande samtalet och som avslutas med ett videosamtal i grupp efter perioden med rehabilitering ansikte mot ansikte.Handledning i anslutning till den digitala rehabiliteringen ges sammanlagt 2 timmar per klientfamilj under hela den tid som anpassningsträningen pågår.

Genomförandet av distansrehabilitering 2/2

- I distansrehabiliteringen ingår:
 - ett videosamtal i grupp, introduktion i distansrehabilitering, längd 45 minuter
 - ett videosamtal i grupp för klientfamiljerna 1–2 veckor före perioden med rehabilitering ansikte mot ansikte
 - Längden på ett videosamtal i grupp är 60–90 minuter per samtal.
 - ett videosamtal i grupp för klientfamiljerna 2–4 veckor efter perioden med rehabilitering ansikte mot ansikte.
 - Längden på ett videosamtal i grupp är 60–90 minuter per samtal.
 - individuella uppföljande kontakter (1–2) med klientfamiljen 2–3 månader efter perioden med rehabilitering ansikte mot ansikte.
 - Längden på en kontakt är i genomsnitt 30 minuter.
- I den digitala rehabiliteringen ingår 2 timmar handledning per klientfamilj

Kela|Fpa

**Personal vid anpassningsträning för personer
med svårt autismspektrumtillstånd**

Personal 1/2

- Följande yrkesutbildade personer ska ingå i det multiprofessionella teamet:
 - 1 specialistläkare
 - 4 obligatoriska yrkesutbildade personer
 - minst 1 utbytbar yrkesutbildad person
- Obligatoriska yrkesutbildade personer:
 - talterapeut
 - socialarbetare eller socionom (YH) eller rehabiliteringsledare (YH)
 - ergoterapeut (YH)
 - speciallärare i småbarnspedagogik eller speciallärare.
- En (1) av de obligatoriska yrkesutbildade personerna fungerar som klientens personliga handledare och kontaktperson

Personal 2/2

- Utbytbara yrkesutbildade personer:
 - näringsterapeut eller kostrådgivare
 - sjukskötare (YH) eller hälsovårdare (YH)
- Serviceproducenten ska ha tillgång till två av ovan nämnda yrkesutbildade personer. Vid anpassningsträning ska serviceproducenten använda minst en valbar yrkesutbildad person.
- Med assisterande personal avses personer som har avlagt minst examen på andra stadiet inom social- och hälsovård eller pedagogisk verksamhet och handledning (t.ex. närvårdare).
- Serviceproducenten ska bland personalen utse 1 serviceansvarig med uppgift att organisera, koordinera och säkerställa att rehabiliteringen fungerar och håller jämn kvalitet.

Annan personal

- Serviceproducenten ska vid behov använda annan yrkesutbildad personal utifrån klientfamiljens behov och mål för att komplettera det multiprofessionella teamets arbete och för att arbeta sida vid sida med teamet.
 - Med annan yrkesutbildad personal avses personer som har avlagt minst yrkesexamen och som arbetar med uppgifter inom sitt eget yrkesområde.
- Med assisterande personal avses personer som har avlagt minst grundexamen på andra stadiet inom social- och hälsovård eller i pedagogisk verksamhet och handledning (t.ex. närvårdare eller barnledare).
- Serviceproducenten ska bland personalen utse 1 serviceansvarig med uppgift att organisera, koordinera och säkerställa att rehabiliteringen fungerar och håller jämn kvalitet.

Kela|Fpa[®]

**Lokaler och inkvartering vid
anpassningsträning för personer med svårt
autismspektrumtillstånd**

Lokaler

- Perioden med rehabilitering ansikte mot ansikte genomförs vid serviceproducentens verksamhetsställe som är en slutenvårdsenhet. Verksamhetsstället ska ha sådana utrymmen som måste finnas vid en slutenvårdsenhet och de här utrymmena ska vara belägna vid själva verksamhetsstället.
- Utöver de lokaler som måste finnas vid en slutenvårdsenhet ska det vid serviceproducentens verksamhetsställe dessutom finnas:
 - ytterligare ett rum för grupparbete
 - ytterligare ett rum för individuella möten med barnklienten (och familjen)
 - en motionsal.
- Klienterna ska inkvarteras vid det verksamhetsställe där rehabiliteringen tillhandahålls.

Kela|Fpa[®]

**Mätinstrument för anpassningsträning för
personer med svårt autismspektrumtillstånd**

Mätinstrument

- Målen för rehabiliteringen formuleras i början av rehabiliteringen och måluppfyllelsen utvärderas i slutet av rehabiliteringen.
 - Vid formuleringen av mål och utvärderingen av måluppfyllelsen ska GAS-metoden användas.
- Därtill kan frivilliga mätinstrument och metoder vid behov användas.
 - COPE-index för barnens föräldrar

Kela|Fpa[®]

**Plock ur den allmänna
delen**

Den allmänna delen av servicebeskrivningen 1/3

- FPA:s servicebeskrivningar för rehabilitering består av två delar:
 - en del som beskriver rehabiliteringstjänsten
 - en allmän del.
- Delarna kompletterar varandra och båda två ska tillämpas samtidigt när FPA-rehabilitering genomförs.
- Den del som beskriver rehabiliteringstjänsten har **företräde** framom den allmänna delen.
- I fråga om eventuella preciseringar ska serviceproducenten tillämpa **det förfarande som anges i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten.**
- Servicebeskrivningarna för rehabilitering är bindande för serviceproducenten såsom en del av avtalet mellan FPA och serviceproducenten.

Den allmänna delen av servicebeskrivningen 2/3

- I den allmänna delen av servicebeskrivningen finns information om bl.a.
 - genomförandet av rehabilitering (allmän information) och genomförandet av distansrehabilitering
 - vad en rehabiliteringsrapport ska innehålla och hur den upprättas
 - personalförändringar och vikariat under avtalsperioden
 - tolkning av främmande språk och de andra inhemska språken i samband med rehabilitering
 - de lokaler som ska användas vid genomförandet av rehabilitering
 - serviceproducentens kvalitetsarbete, uppföljning av verksamheten samt vilka tillstånd och försäkringar som behövs
 - bedömningen av klientens funktionsförmåga

Den allmänna delen av servicebeskrivningen 3/3

- I den allmänna delen av servicebeskrivningen finns information om bl.a.
 - frågor i anslutning till klientsäkerhet
 - fakturering och betalning av rehabiliteringskostnader
 - dokumentation av och anteckningar om genomförandet av rehabilitering
 - behandling och lagring av klientens personuppgifter
 - kvalitetsrevision.
- Utöver det innehåller den allmänna delen
 - ordlista för rehabiliteringen
 - en bilaga med yrkes- och uppgiftsbeteckningar.

Plock ur den allmänna delen

1/5

- Nya kapitel i den allmänna delen:
 - Genomförande av distansrehabilitering
 - Kapitlet ingår i de tjänster som innefattar distansrehabilitering
- Genomförande av och fakturering för rehabiliteringstjänsten när en klient insjuknar akut
 - anvisningar för genomförande av och fakturering för rehabiliteringstjänsten när klienten insjuknar akut
 - anvisningar för situationer där rehabiliteringsperioden avbryts på grund av klientens sjukdom

Plock ur den allmänna delen

2/5

- **Ny klient**
 - En ny klient är en person som har fått ett positivt beslut om rehabilitering under kalenderåret i fråga.
 - En person som har fått ett positivt beslut om rehabilitering under föregående kalenderår betraktas **inte** som en ny klient även om genomförandet av klientens rehabilitering skulle inledas eller fortsätta under det pågående kalenderåret.
- **Serviceproducenten ska ha följande försäkringsskydd för klienten och klientens närstående som deltar i rehabiliteringen:**
 - **ansvarsförsäkring för verksamheten** som täcker rehabiliteringsprogrammet
 - **patientförsäkring**, om rehabiliteringen genomförs av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som tillhandahåller hälso- och sjukvårdstjänster
 - **gruppolycksfallsförsäkring**, som täcker personskador som inträffat under rehabiliteringen inklusive resor.

Plock ur den allmänna delen

3/5

- Inkvarteringen för klienterna och deras närstående
 - Inkvarteringen ska ordnas i dubbelrum med toalett och dusch
- Observera angående inkvartering i enkelrum
 - Klienten ska inkvarteras i enkelrum om det enligt den läkare som serviceproducenten anlitar finns medicinska eller andra skäl som motiverar detta. Rumsarrangemanget får inte orsaka klienten eller FPA extra kostnader.
 - Ifall klienten av personliga skäl önskar ett eget rum och det går att ordna, betalar klienten själv den extra kostnaden för detta.
 - **Att beakta:** FPA betalar inte i något fall ersättning för extra kostnader för enkelrum
- Inkvartering för klienterna vid familjerehabilitering
 - Klienter som deltar i familjerehabilitering ska inkvarteras i rum som är större än dubbelrum och som har toalett och dusch

Plock ur den allmänna delen

4/5

- Rehabiliteringsrapport
 - Serviceproducenten ska upprätta en rehabiliteringsrapport efter det sista mötet med klienten och skicka den per post till FPA.
 - Rapporten ska skickas inom 2 veckor efter att det sista mötet med klienten avslutats.
Att beakta: Rapporten ska ha inkommit till FPA inom den utsatta tiden.
- Bilagor till rehabiliteringsrapporten
 - Blanketten Mina mål
 - Eventuella övriga bilagor
 - Blankett i original undertecknad av klienten: "Samtycke till deltagande i undersökning" (KU 5r)
 - Eventuella övriga bilagor

Plock ur den allmänna delen

5/5

- Kort rehabiliteringsrapport
 - Serviceproducenten ska upprätta en kort rehabiliteringsrapport om rehabiliteringen avbryts eller genomförs i flera perioder och det **behövs ett skriftligt dokument** t.ex. om deltagande i rehabiliteringen och hur rehabiliteringen har framskridit.
 - Rapporten ska skickas till FPA om klientens rehabilitering har avbrutits, i annat fall endast vid behov.
 - Innehåller inte bilagor

Egenrehabilitering

- Egenrehabilitering är sådan rehabilitering som klienten genomför i sin egen vardag och som har planerats av yrkesutbildade personer inom rehabilitering tillsammans med klienten.
- Klientens rehabiliteringsprocess ska omfatta sådan egenrehabilitering som är lämpligast med tanke på klientens rehabiliteringsbehov och rehabiliteringsmål.
- Ytterligare information: Salminen, A-L. Omakuntoutuksesta yksilön hyvinvoinnin hallintaan. Helsingfors: Kela, Työpapereita 168, 2022.

Kela|Fpa

Rehabiliteringspenning

Gruppen för arbetsförmågefrågor, enheten för planering av förmåner och tjänster

Hur ska du som serviceproducent gå till väga så att klientens inkomst är tryggad under rehabiliteringen?

Genomför rehabiliteringen enligt servicebeskrivningen

Gör upp ett deltagarintyg enligt anvisningarna och ge det till klienten

- Anvisningarna finns på FPA:s webbsidor för samarbetspartner på Rehabiliteringstjänster - För serviceproducenter - Anvisningar för serviceproducenten - Ordnande av rehabilitering - Under rehabiliteringen - Vad ska jag göra för att rehabiliteringspenningen ska betalas ut rätt till den som deltar i rehabilitering

Gör upp ett nytt deltagarintyg för klienten om uppgifterna ändras

Rehabiliteringspenning kan betalas om

Klienten är

- 16-67 år
- förhindrad att utföra arbete på heltid eller deltid på grund av rehabilitering och rehabiliteringsdagens längd är minst 4 timmar inklusive resor
 - Om klienten förkortar sin arbetsdag med minst 40 % av den normala dagliga arbetstiden på grund av rehabilitering, betalas partiell rehabiliteringspenning

Syftet med rehabiliteringen är att personen i fråga ska börja arbeta, hållas kvar i arbetslivet eller återgå till arbete

Rehabiliteringen ordnas på någon av de grunder som anges i lagen om FPA-rehabilitering

- Rehabiliteringen kan ordnas av FPA, välfärdsområdet eller företagshälsovården

Rehabiliteringspenning kan beviljas för familjekursen i fråga om:

rehabilitering ansikte mot ansikte

- En rehabiliteringsdag omfattar minst 6 timmar.

Rehabiliteringspenning kan inte beviljas för familjekursen i fråga om:

individuellt inledande samtal

videosamtal i grupp

individuella uppföljande kontakter

digital rehabilitering

Vem kan ansöka om rehabiliteringspenning?

Klienten själv

- i MittFPA
- med blankett KU112r
- muntligt

Arbetsgivaren

- i e-tjänsten för arbetsgivare
- via inkomstregistret
- med blankett Y17r

Ansökningstiden är 6 månader för klienten och arbetsgivaren

Rehabiliteringspenningens belopp

Klienten kan uppskatta [rehabiliteringspenningens belopp](#) med en räknare

Rehabiliteringspenningen bestäms utifrån [årsinkomsten](#)

Om inkomster inte finns eller de är små, betalas rehabiliteringspenningen dock alltid till [minimibeloppet](#)

Utbetalning av rehabiliteringspenning

Rehabiliteringspenningen betalas för vardagar (måndag - lördag) efter en självrisktid

- Om rehabilitering genomförs på en söndag eller söckenhelg kan rehabiliteringspenning inte betalas
- Rehabiliteringspenningen betalas i efterhand på basis av deltagarintyget.

FPA betalar rehabiliteringspenningen till arbetsgivaren, om klienten får lön under rehabiliteringen

Skatt tas ut på rehabiliteringspenningen

Kela|Fpa[®]

Kontaktuppgifter till FPA

Kontaktuppgifter

Serviceproducenterna ska i första hand kontakta FPA per e-post

1

Frågor som gäller servicebeskrivningarna för FPA-rehabilitering och tolkningen av dem: kuntoutus_palvelukuvaukset@kela.fi

2

Frågor som gäller registreringen eller de uppgifter som ska föras in i registreringsystemet: kuntoutus.rekisteroityminen@kela.fi

3

Anmälningar om förändringar under avtalsperioden för rehabiliteringstjänsterna, såsom till exempel strukturella förändringar hos serviceproducenten, förändringar i lokalerna och förändringar som gäller faktureraren, samt anmälningar om allvarliga olycksfall: kuntoutus.rekisteroityminen@kela.fi

4

Tekniska frågor som gäller registreringsystemet och identifiering: kuntoutus_jarjestelmat@kela.fi

Tack

Kela|Fpa[®]